EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 19. 6. 2024
COM(2024) 624 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Slovinska

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 624 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Slovinska

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97[1], a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[2], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Európskou úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra pomáha dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a vykonávanie udržateľných reforiem a investícií, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci EÚ a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(2) Cieľom nariadenia REPowerEU[3], ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť EÚ od dovozu ruských fosílnych palív. Pomohlo by to dosiahnuť

---

1 Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do EÚ, pričom by sa zároveň zvýšila miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Slovinsko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(3) Komisia 16. marca 2023 vydala oznámenie s názvom „Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030“[4], ktoré má slúžiť ako podklad pre rozhodnutia v príslušných oblastiach politiky a má vytvoriť rámcové podmienky pre zvyšovanie miery rastu. V oznámení sa konkurencieschopnosť vymedzuje na základe deviatich navzájom sa posilňujúcich faktorov. Spomedzi týchto faktorov sa prístup k súkromnému kapitálu, výskum a inovácia, vzdelávanie a zručnosti a jednotný trh javia ako kľúčové politické priority pre reformy a investície, ktoré majú vyriešiť súčasné výzvy produktivity a zároveň upevniť dlhodobú konkurencieschopnosť EÚ a jej členských štátov. Komisia 14. februára 2024 na toto oznámenie nadviazala, keď vydala výročnú správu o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti[5]. V správe sa uvádzajú podrobné údaje o silných stránkach a výzvach jednotného trhu Európy z hľadiska konkurencieschopnosti, pričom sa monitoruje každoročný vývoj na základe deviatich identifikovaných faktorov konkurencieschopnosti.

(4) Komisia 21. novembra 2023 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024[6], čím odštartovala cyklus európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2024. Európska rada 22. marca 2024 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2024 sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 21. novembra 2023 zároveň prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Slovinska na rok 2024. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 12. apríla 2024, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2024, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý Rada prijala 11. marca 2024.

(5) Dňa 30. apríla 2024 nadobudol účinnosť nový rámec EÚ pre správu hospodárskych záležitostí. Rámec zahŕňa nové nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97. Zároveň zahŕňa aj zmenené nariadenie (ES) č. 1467/97 týkajúce sa vykonávania postupu pri nadmernom deficite a zmenenú smernicu 2011/85/EÚ o rozpočtových rámcoch členských štátov[7]. Cieľmi nového rámca sú udržateľnosť verejného dlhu a udržateľný a inkluzívny rast, ktorý sa má dosiahnuť postupnou fiškálnou konsolidáciou, ako aj reformami a investíciami. Podporuje sa v ňom preberanie zodpovednosti zo strany členských štátov s dôraznejším zameraním na strednodobý horizont, sprevádzané účinnejším a koherentnejším presadzovaním. Každý členský štát by mal Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Národné strednodobé fiškálno-

[4] COM(2023) 168 final.
[5] COM(2024) 77 final.
[6] COM(2023) 901 final.
[7] Nariadenie Rady (EÚ) 2024/1264 z 29. apríla 2024, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1467/97 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. EÚ L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) a smernica Rady (EÚ) 2024/1265 z 29. apríla 2024, ktorou sa mení smernica 2011/85/EÚ o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

štrukturálne plány obsahujú fiškálne, reformné a investičné záväzky členského štátu, ktoré sa vzťahujú na plánovací horizont v trvaní štyroch až piatich rokov v závislosti od bežnej dĺžky mandátu národného zákonodarcu. Trajektória vývoja čistých výdavkov[8] v národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch by mala byť v súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ) 2024/1263 vrátane požiadaviek na to, aby najneskôr do konca obdobia úprav dlh verejnej správy dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend, alebo aby zostal v strednodobom horizonte na obozretnej úrovni pod 60 % HDP, a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte znížil pod 3 % HDP a/alebo sa udržiaval pod touto referenčnou hodnotou. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení (EÚ) 2024/1263, obdobie úprav sa môže predĺžiť najviac o tri roky. V snahe podporiť prípravu týchto plánov má Komisia [21. júna] 2024 poskytnúť členským štátom usmernenia týkajúce sa obsahu plánov a následných výročných správ o pokroku, ktoré budú musieť predložiť, a v súlade s článkom 5 nariadenia (EÚ) 2024/1263 im zašle technické usmernenia týkajúce sa fiškálnych úprav (referenčné trajektórie a prípadne technické informácie). Členské štáty by svoje strednodobé fiškálno-štrukturálne plány mali predložiť do 20. septembra 2024, pokiaľ sa daný členský štát a Komisia nedohodnú na primeranom predĺžení tejto lehoty. Členské štáty by mali podľa potreby zabezpečiť zapojenie svojich národných parlamentov a konzultácie s nezávislými fiškálnymi inštitúciami, sociálnymi partnermi a inými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami.

(6) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2024 ďalej vyvíja a kopíruje pritom vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020, 2022 a 2023 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(7) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Slovinsko predložilo Komisii 30. apríla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 20. júla 2021 prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Slovinska[9], ktoré bolo zmenené 17. októbra 2023 na základe článku 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu, ako aj s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU[10]. Uvoľnenie splátok je podmienené

---

[8] Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 nariadenia Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 (Ú. v. EÚ L 2024/1263, 30.4.2024), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Čisté výdavky sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov, ii) diskrečných príjmových opatrení, iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie, iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou, v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

[9] Vykonávacie rozhodnutie Rady z 20. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Slovinska (10612/21).

[10] Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 16. októbra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 20. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Slovinska (13615/1/23).

rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Slovinsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(8) Komisia 19. júna 2024 uverejnila správu o Slovinsku na rok 2024[11]. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Slovinsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2023, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Slovinska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Slovinska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(9) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat[12], sa deficit verejných financií Slovinska znížil z 3,0 % HDP v roku 2022 na 2,5 % HDP v roku 2023, zatiaľ čo dlh verejnej správy klesol zo 72,5 % HDP na konci roka 2022 na 69,2 % HDP na konci roka 2023. Ako bolo oznámené v usmerneniach k fiškálnej politike na rok 2024[13], Komisia podniká v súlade s existujúcimi právnymi ustanoveniami prvý krok k začatiu postupu pri nadmernom deficite na základe deficitu. Komisia 19. júna 2024 prijala správu podľa článku 126 ods. 3 ZFEÚ[14]. V uvedenej správe sa posudzuje rozpočtová situácia Slovinska v nadväznosti na to, že plánovaný deficit verejných financií krajiny v roku 2024 presahuje referenčnú hodnotu 3 % HDP. V správe sa konštatuje, že vzhľadom na toto posúdenie, a po zohľadnení stanoviska Hospodárskeho a finančného výboru, ako sa stanovuje v článku 126 ods. 4 ZFEÚ, Komisia v júli nehodlá navrhnúť, aby sa v prípade Slovinska začínal postup pri nadmernom deficite.

(10) Rada 12. júla 2022 odporučila Slovinsku, aby v roku 2023 prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bude v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky[15], pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora domácností a podnikov, ktoré sú najviac ohrozené nárastom cien energie, a ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Slovinsku bolo odporučené, aby prispôsobilo bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Krajine bolo zároveň odporučené, aby zvýšila verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti vzhľadom na iniciatívu REPowerEU, a to okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky[16] v kontexte vysokej

---

11 SWD(2024) 624 final.

12 Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Správa Komisie vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, 19. 6. 2024 [COM(2024) 598 final].

15 Na základe prognózy Komisie z jari 2024 sa strednodobý rast potenciálneho produktu Slovinska v roku 2023, ktorý sa používa na meranie zámerov fiškálnej politiky, odhaduje v nominálnom vyjadrení na 11,5 % na základe desaťročnej priemernej reálnej potenciálnej miery rastu a deflátora HDP na rok 2023.

16 Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych

inflácie v roku 2023 reštriktívne, a to na úrovni 0,5 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) predstavoval v roku 2023 reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,4 % HDP. To zahŕňa zníženie nákladov na cielené núdzové podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,3 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 bol v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2023 výšku 1,3 % HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov dosiahli v roku 2023 výšku 4,6 % HDP, pričom oproti roku 2022 išlo o ročný pokles o 0,2 percentuálneho bodu. Slovinsko financovalo dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ. Slovinsko financovalo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a do energetickej bezpečnosti, ako napríklad do železničnej infraštruktúry, obnoviteľných zdrojov energie a predchádzania prírodným katastrofám, ktoré sú čiastočne financované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ.

(11) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá nárast reálneho HDP v roku 2024 o 2,3 % a v roku 2025 o 2,6 %, zatiaľ čo inflácia podľa HICP sa má pohybovať na úrovni 2,8 % v roku 2024 a 2,4 % v roku 2025.

(12) V prognóze Komisie z jari 2024 sa v roku 2024 počíta s deficitom verejných financií vo výške 2,8 % HDP, pričom pomer dlhu verejnej správy k HDP má do konca roka 2024 klesnúť na 68,1 %. Zvýšenie deficitu v roku 2024 je odzrkadlením najmä vyšších verejných investícií vrátane výdavkov na rekonštrukciu po povodniach financovaných z vnútroštátnych zdrojov a indexácie sociálnych dávok, pričom je čiastočne kompenzované poklesom dotácií, zrušením opatrení znižujúcich príjmy zameraných na zmiernenie vplyvu vysokých cien energie a dočasným zvýšením sadzby dane z príjmov právnických osôb. Na základe odhadov Komisie majú byť zámery fiškálnej politiky v roku 2024 reštriktívne o 0,2 % HDP.

(13) Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že v roku 2024 sa budú z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti financovať výdavky vo výške 0,7 % HDP (v porovnaní s 0,2 % HDP v roku 2023). Výdavky financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti umožnia realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií a verejný dlh Slovinska. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že v roku 2024 sa budú z úverov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti financovať výdavky vo výške 0,4 % HDP (v porovnaní s 0,1 % HDP v roku 2023).

(14) Rada 14. júla 2023 odporučila[17] Slovinsku, aby zabezpečilo obozretnú fiškálnu politiku, a to najmä tak, že nominálne zvýšenie čistých primárnych výdavkov

---

výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení (a bez núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou ochorením COVID-19) a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

[17] Odporúčanie Rady zo 14. júla 2023, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovinska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovinska na rok 2023 (Ú. v. EÚ C 312, 1.9.2023, s. 224).

financovaných z vnútroštátnych zdrojov[18] obmedzí v roku 2024 na najviac 5,5 %. Členské štáty boli pri plnení svojich rozpočtov na rok 2023 a pri vypracúvaní svojich návrhov rozpočtových plánov na rok 2024 vyzvané, aby zohľadnili to, že Komisia plánuje navrhnúť Rade, aby na základe výsledných údajov za rok 2023 začala postup pri nadmernom deficite na základe deficitu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že čisté primárne výdavky Slovinska financované z vnútroštátnych zdrojov sa v roku 2024 zvýšia o 5,6 %[19], čo je nad odporúčanou maximálnou mierou rastu. Tieto nadmerné výdavky v porovnaní s odporúčanou maximálnou mierou rastu čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 predstavujú menej než 0,1 % HDP. V tejto súvislosti teda existuje riziko, že sa nedosiahne úplný súlad s odporúčaním Rady.

(15) Rada okrem toho odporučila, aby Slovinsko prijalo opatrenia s cieľom čo najskôr v rokoch 2023 a 2024 ukončiť platné núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky a súvisiace úspory využilo na zníženie deficitu verejných financií. Rada takisto uviedla, že ak by si opätovné zvyšovanie cien energie vyžadovalo nové podporné opatrenia alebo ich pokračovanie, Slovinsko by malo zabezpečiť, aby sa zameriavali na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, aby boli fiškálne dostupné a aby sa nimi zachovali stimuly pre úsporu energie. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa odhaduje, že čisté rozpočtové náklady[20] na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky budú v roku 2023 na úrovni 1,4 % HDP, v roku 2024 na úrovni 0,1 % HDP a v roku 2025 na úrovni 0,0 % HDP. Konkrétne sa predpokladá, že kompenzácia pre dodávateľov plynu a elektriny predávaných za administratívne stanovené ceny zostane v platnosti aj v roku 2024, hoci jej vplyv bude nepatrný. Ak by sa súvisiace úspory využili na zníženie deficitu verejných financií, ako to odporúčala Rada, tieto projekcie by v roku 2024 znamenali fiškálnu úpravu na úrovni 1,3 % HDP, zatiaľ čo čisté primárne výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov[21] predstavujú v danom roku reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 % HDP. Predpokladá sa, že núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky budú ukončené čo najskôr v rokoch 2023 a 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady. Nepredpokladá sa však, že súvisiace úspory sa v plnej miere využijú na zníženie deficitu verejných financií. V tejto súvislosti teda existuje riziko, že sa nedosiahne súlad s odporúčaním Rady.

(16) Rada zároveň Slovinsku odporučila aj to, aby zachovalo verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečilo účinné čerpanie grantov

---

18 Čisté primárne výdavky sú vymedzené ako výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov bez i) diskrečných príjmových opatrení, ii) úrokových výdavkov, iii) výdavkov na cyklickú nezamestnanosť a iv) jednorazových a iných dočasných opatrení.

19 V tejto súvislosti sa zohľadňujú jednorazové opatrenia v roku 2024 vo výške 0,7 % HDP týkajúce sa nákladov na obnovu po povodniach v auguste 2023 (ako aj opatrenia v roku 2023 vo výške 0,4 % HDP na ten istý účel). Okrem toho sa predpokladá, že Fond solidarity EÚ poskytne v roku 2023 na núdzové náklady 0,15 % HDP, v roku 2024 to bude 0,3 % HDP a v roku 2025 0,15 % HDP. Rada 14. júla 2023 takisto poukázala na zničujúce záplavy, ktoré Taliansko postihli v máji 2023, a zhodla sa na tom, že náklady na priamu núdzovú podporu v súvislosti s týmito záplavami sa zohľadnia v následných posúdeniach súladu, pričom by sa v zásade považovali za jednorazové a dočasné opatrenia. Podobne sa pristupovalo k devastačným povodniam, ktoré zasiahli Slovinsko v auguste 2023.

20 Údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na tieto opatrenia vrátane príjmov a výdavkov a prípadne po odpočítaní príjmov z daní z neočakávaných ziskov dodávateľov energie.

21 Tento príspevok sa meria ako zmena primárnych výdavkov verejnej správy bez i) prírastkového vplyvu diskrečných príjmových opatrení na rozpočet, ii) jednorazových opatrení, iii) výdavkov na cyklickú nezamestnanosť a iv) výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ vo vzťahu k strednodobej (desaťročnej) priemernej potenciálnej miere rastu nominálneho HDP vyjadrenej ako pomer k nominálnemu HDP.

Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov sa v roku 2024 zvýšia na 5,3 % HDP (4,6 % HDP v roku 2023). To je v súlade s odporúčaním Rady. Na druhej strane sa očakáva, že verejné výdavky financované z príjmov z fondov EÚ vrátane grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v roku 2024 zostanú stabilné na úrovni 1,3 % HDP (1,3 % HDP v roku 2023).

(17) Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, a za predpokladu nezmenených politík sa v prognóze Komisie z jari 2024 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2025 na úrovni 2,2 % HDP. Zníženie deficitu v roku 2025 je najmä odzrkadlením zavedenia nového príspevku na dlhodobú starostlivosť, ktorý sa má vyberať od júla 2025 a v dôsledku ktorého má podľa predpokladov dôjsť k zvýšeniu príspevkov na sociálne zabezpečenie približne o 0,4 % HDP. Na verejné investície budú mať vplyv postupne sa znižujúce výdavky na rekonštrukciu po povodniach, ktorých pokles sa predpokladá o 0,4 percentuálneho bodu na 5,4 % HDP. Pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2025 znížiť na 66,4 %.

(18) V prípade Slovinska sa predpokladá výrazné zvýšenie nákladov spojených so starnutím obyvateľstva, čo v nasledujúcich desaťročiach povedie k zvýšeniu výdavkov na zdravotnú starostlivosť, dlhodobú starostlivosť a dôchodky. Plán obnovy a odolnosti už obsahuje niekoľko opatrení na podporu fiškálnej udržateľnosti. Nad rámec plánu by bolo dôležité monitorovať výdavky s cieľom zabezpečiť primeranosť a fiškálnu udržateľnosť sociálnej ochrany. Preskúmania výdavkov by sa mohli použiť na identifikáciu oblastí s nižšou prioritou alebo neefektívnym vynakladaním výdavkov. Uvoľnené finančné prostriedky by sa následne mohli prerozdeliť na riešenie nových fiškálnych výziev, a to aj v oblasti sociálnej ochrany. Ak sa má zabezpečiť, aby boli výdavky efektívnejšie, bolo by nevyhnutné, aby sa následné opatrenia vykonali rýchlo a aby boli v súlade s prebiehajúcimi štrukturálnymi reformami.

(19) Pomer daní Slovinska k jeho HDP zostáva pod priemerom EÚ a jeho štruktúra nie je veľmi priaznivá pre rast. Najvyššie pásmo dane z príjmu fyzických osôb a daňovo-odvodové zaťaženie práce pre rôzne úrovne príjmov naďalej patria medzi najvyššie v EÚ, zatiaľ čo dane z nehnuteľností vrátane periodických daní z nehnuteľností zostávajú veľmi nízke, pričom ich podiel je nižší ako polovica priemeru EÚ. Ak by sa znížilo daňovo-odvodové zaťaženie práce, došlo by k zníženiu nákladov práce, zvýšil by sa dopyt po pracovnej sile a zlepšila by sa konkurencieschopnosť. Vyššie čisté mzdy by mohli zvýšiť ponuku pracovnej sily. Hoci je podiel príjmov z environmentálnych daní nad priemerom EÚ, daňový systém by sa mohol použiť na ďalšiu podporu ekologických cieľov, a to aj uplatňovaním zásady „znečisťovateľ platí“.

(20) Verejné investície v Slovinsku sú nad priemerom EÚ a v posledných rokoch došlo k ich zvýšeniu. Ich účinnosť a efektívnosť by sa však mohli zlepšiť, ak by plánovanie verejných investícií naprieč sektormi a ministerstvami bolo lepšie koordinované. Ďalšími nástrojmi na zefektívnenie verejných investícií vrátane stanovenia priorít v súvislosti s jednotlivými projektmi v súlade s vnútroštátnymi a európskymi prioritami by mohol byť ucelený súbor dlhodobých plánovacích dokumentov a integrovaný strednodobý plán pre potenciálne investície. Pomohlo by to zároveň zvýšiť aj rastový potenciál krajiny a jej fiškálnu udržateľnosť.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Očakáva, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy obsiahnuté v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť, pričom prispejú aj k implementácii národného energetického a klimatického plánu. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné čo najskôr pristúpiť k účinnému vykonávaniu tohto plánu vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Slovinska využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. Ak sa majú splniť záväzky plánu do augusta 2026, je nevyhnutné, aby Slovinsko pokračovalo vo vykonávaní reforiem a urýchlilo investície riešením vznikajúcich oneskorení a zároveň aj silnými administratívnymi kapacitami. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(22) Slovinsko má v rámci strednodobého preskúmania fondov politiky súdržnosti v súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2021/1060 povinnosť preskúmať do marca 2025 každý program, pričom zohľadní okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre danú krajinu na rok 2024, ako aj svoj národný energetický a klimatický plán. Na základe uvedeného preskúmania sa definitívne prideľujú finančné prostriedky EÚ, ktoré sú súčasťou každého programu. Slovinsko dosiahlo pokrok pri vykonávaní politiky súdržnosti a Európskeho piliera sociálnych práv, no naďalej existujú určité výzvy a medzi regiónom hlavného mesta a ostatnými regiónmi pretrvávajú výrazné rozdiely. Zásadný význam má v tejto súvislosti to, aby sa urýchlilo vykonávanie programov politiky súdržnosti a posilnili administratívne kapacity na celoštátnej i regionálnej úrovni. Priority dohodnuté v rámci týchto programov sú naďalej relevantné. Nad rámec opatrení v oblasti administratívnych kapacít má osobitný význam pokračovať v ekologickom investovaní, najmä do opatrení v oblasti ochrany pred povodňami a zmierňovania zmeny klímy, pričom by sa mali uprednostniť riešenia inšpirované prírodou. Rovnako dôležité je pokračovať v investíciách do udržateľnej dopravy, ktorých cieľom je znížiť veľkú závislosť od dochádzania do zamestnania osobnými automobilmi. Kľúčový význam má naďalej vykonávanie plánov spravodlivej transformácie územia, ktoré podporujú postupné ukončovanie ťažby uhlia. Významné sú naďalej aj verejno-súkromné partnerstvá v oblasti výskumu a vývoja zamerané na zvyšovanie produktivity práce. Navyše je dôležité podporovať vzdelávanie dospelých, a to aj v oblasti digitálnych a zelených zručností, ako aj aktívne politiky trhu práce, a zároveň modernizovať a digitalizovať sociálne služby a služby trhu práce. Prioritou je urýchliť deinštitucionalizáciu a rozvoj kvalitných, primeraných a cenovo dostupných sociálnych komunitných služieb, najmä v oblasti dlhodobej starostlivosti, aby sa podporila sociálna inklúzia. Slovinsko by mohlo využiť aj iniciatívu Platformy strategických technológií pre Európu na podporu investícií do vývoja a výroby čistých technológií efektívne využívajúcich zdroje, a to najmä v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov a vykurovania.

(23) Nad rámec hospodárskych a sociálnych výziev, ktorými sa zaoberá plán obnovy a odolnosti a iné fondy EÚ, čelí Slovinsko viacerým ďalším výzvam v súvislosti s udržateľnosťou svojich verejných financií, nedostatkom požadovaných zručností a pracovnej sily, ako aj v súvislosti s nedostatočnými investíciami do rizikového kapitálu a investíciami do výskumu, vývoja a inovácií.

(24) Test Programu pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA) z roku 2022 odhalil výrazné zhoršenie základných zručností (najmä v čítaní a matematike). Zvýšenie podielu 15-ročných študentov dosahujúcich slabé výsledky a pokles počtu žiakov s najlepšími výsledkami v matematike a čítaní môžu mať v budúcnosti nepriaznivý vplyv na ponuku zručností a konkurencieschopnosť Slovinska. Prebiehajúca reforma školských osnov by mohla zahŕňať aj opatrenia, ktoré pomôžu posilniť základné zručnosti popri zelených a digitálnych zručnostiach, učení sa jazykov a zlepšovaní podnikateľských a finančných kompetencií. Zároveň by sa mohlo zatraktívniť aj povolanie učiteľa.

(25) Na základe prieskumu Komisie o podnikateľskej dôvere[22] manažéri v slovinskom priemysle od polovice roka 2021 uvádzajú nedostatok pracovnej sily ako veľmi silný faktor obmedzujúci činnosť. Miera voľných pracovných miest je takisto výrazne vyššia, než je priemer EÚ. Napriek opatreniam prijatým v rámci plánu obnovy a odolnosti stále existuje značný počet nevybavených žiadostí zahraničných pracovníkov, ktorého príčinou sú príliš ťažkopádne právne požiadavky. Nedostatok pracovnej sily a požadovaných zručností už brzdí investície aj výrobu, najmä v priemysle. Tieto faktory bránia aj bezproblémovému poskytovaniu služieb vrátane zdravotnej a dlhodobej starostlivosti. V záujme posilnenia konkurencieschopnosti a rastu je preto nanajvýš dôležité zvýšiť ponuku pracovnej sily, a to aj ďalším stimulovaním účasti na trhu práce, prilákať pracovníkov z krajín mimo EÚ a posilniť integráciu migrujúcich pracovníkov do trhu práce a do spoločnosti.

(26) Verejné výdavky na výskum, výdavky na nevýskumné inovácie spoločností a výdavky na inovácie na zamestnanca sú v Slovinsku stále pomerne nízke. Investície do rizikového kapitálu v pomere k HDP sú takisto nízke, najmä v porovnaní s priemerom EÚ, čo nepriaznivo ovplyvňuje dynamiku podnikania, a tým aj inovačnú a rastovú kapacitu spoločností. To má zase nepriaznivý vplyv na konkurencieschopnosť krajiny. Ďalšie zlepšenie podmienok pre rizikový kapitál by mohlo pomôcť prilákať viac zahraničného kapitálu a pomôcť inovačným startupom v rozširovaní ich činností.

(27) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2024 odporučila členským štátom eurozóny, aby prijali opatrenia na splnenie odporúčania o hospodárskej politike eurozóny, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Slovinska odporúčania 1, 2 a 3 napomáhajú plneniu prvého, druhého, tretieho a štvrtého odporúčania pre eurozónu,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Slovinsko v rokoch 2024 a 2025 prijalo opatrenia s cieľom:

1. včas predložiť strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. V súlade s požiadavkami reformovaného Paktu stability a rastu obmedziť rast čistých výdavkov[23] v roku 2025 na mieru, ktorá je v súlade s hodnoverným znížením dlhu verejnej správy v strednodobom horizonte a s udržaním deficitu verejnej správy pod referenčnou hodnotou 3 % HDP stanovenou v zmluve. Zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť sociálnej ochrany a preorientovať daňové príjmy na udržateľnejšie zdroje, ktoré viac

[22] Časový rad – Európska komisia (europa.eu).

[23] Podľa článku 2 bodu 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263 „čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez úrokových výdavkov, diskrečných príjmových opatrení, výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie, vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou, cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a jednorazových a iných dočasných opatrení.

podporujú rast. Zvýšiť efektívnosť verejných výdavkov vykonávaním preskúmaní výdavkov a lepším riadením verejných investícií;

2. posilniť administratívne kapacity na správu finančných prostriedkov EÚ, zrýchliť realizáciu investícií a zachovať dynamiku pri vykonávaní reforiem. Riešiť vznikajúce oneskorenia s cieľom umožniť nepretržité, rýchle a účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, čím sa zabezpečí dokončenie reforiem a investícií do augusta 2026. Zrýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti. V kontexte preskúmania v polovici trvania sa naďalej zameriavať na dohodnuté priority a zároveň zohľadňovať príležitosti, ktoré poskytuje iniciatíva Platforma strategických technológií pre Európu na zlepšenie konkurencieschopnosti;

3. posilniť konkurencieschopnosť ďalším zvyšovaním úrovne zručností tak, že sa zabezpečí, aby prebiehajúca reforma učebných osnov pomohla posilniť aj základné zručnosti, začne sa riešiť nedostatok pracovných síl a podporí sa podnikateľská dynamika a zakladanie rýchlo rastúcich spoločností zlepšením podmienok pre investície do rizikového kapitálu a inštitucionálnych investorov, ako aj investícií do výskumu, vývoja a inovácií.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka